

No: 785 – Mahreç İşareti

KARATEPE KİLİMİ

Tescil Ettiren
KADIRLI TİCARET BORSASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 02.12.2020 tarihinden itibaren korunmak üzere 22.06.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 785
Tescil Tarihi	: 22.06.2021
Başvuru No	: C2020/423
Başvuru Tarihi	: 02.12.2020
Coğrafi İşaretin Adı	: Karatepe Kilimi
Ürün / Ürün Grubu	: Kilim / Halılar ve kilimler
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Kadirli Ticaret Borsası
Tescil Ettirenin Adresi	: Dervişpaşa Mahallesi 500 Sokak No: 1 Kadirli / OSMANİYE
Coğrafi Sınırı	: Osmaniye ili Kadirli ilçesi
Kullanım Biçimi	: Karatepe Kilimi ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Karatepe Kilimi ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Karatepe Kiliminin geçmişi, Kadirli ilçesine bağlı Karatepe köyüne M.Ö. 8.yüzyıla kadar uzanır.

Karatepe Kilimi; nar kabuğu, soğan kabuğu, ceviz ağacı yaprağı, çam kabuğu sütleğen, hardal, meşe, boruk, deveçik, zakkum, gelincik, sakızlık, hartlap, zeytin vb. bitkilerden elde edilen boyalar kullanılarak tamamen yün iplerden dokunur. Karatepe Kilimlerinde, Anadolu Türk Obalarının motifleri hakim olsa da coğrafi sınırda yaşayan insanların tasarladığı motifler de kullanılır.

Karatepe Kilimlerinin kenarları çerçevelidir. Çerçeve içinde yer alan motifler baklava dilimi, yıldız, merdiven, küpeli, yar yâre küstü, yar yâre baktı, eli belinde, mihrap, koçboynuzu, taraklı, saç bağ, kurt izi, kurtağzı, yengeç, papatya, sevdi dolaştı, zikzak gibi motiflerdir. Hayvan motifi olarak kurtağzı, kurt izi, kuşburnu, kırlangıç ayağı ve ördek; bitki motifi olarak çam ağacı, gül, pıtrak, lale ve ayrıca yıldız motifi kullanılır. Akıl taşı denen ortası altıgen şeklinde açık olan yıldız benzeyen motif de kullanılır.

Karatepe Kilimlerde geometrik motifler ağırlıklıdır. Kenar bordür üzerine küçük desenler, zemin üzerinde ise büyük motifler hakimdir.

Karatepe Kilimleri çift taraflı kullanılır. Çözüğü ipinin gergin olarak dokunması ve kirkitin sert olarak vurulmasından dolayı kir, toz tutmaması ve çözgü ipinin gergin olarak dokunması ve kirkitin sert olarak vurulmasıdır.

Karatepe Kilimi örtü, yaygı veya süs eşyası olarak kullanılabilir.

Karatepe Kilimlerinde kullanılan renklerin elde edilme şekilleri aşağıdaki gibidir:

Beyaz: Sadece beyaz koyun yünü

Siyah: Sadece siyah koyun yünü

Sarı: Papatya, sütleğen, boruk, sakızlık

Mavi: İndigo

Yeşil: Zakkum, develik, gelincik

Kırmızı: Çam kabuğu ve rubia

Gri: Sadece koyun yünü

Kahverengi: Sadece koyun yünü ve ceviz

Karatepe Kilimlerinde kullanılan kırmızı zenginliği, saadeti ve sevinci; yeşil maneviyatı; mavi asaleti ve ihtişamı; sarı kötülükten korunmayı ve siyah ise dünya sıkıntılarından arınmayı sembolize eder.

Karatepe Kilimlerinde, ilikli dokuma tekniği kullanılır. Çözgüde her 10 cm de 33-40 tel çözgü bulunur.

Geçmişi eskiye dayanan ve üretimi coğrafi sınıra özgü özellikler içeren Karatepe Kiliminin, coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Genellikle coğrafi sınırdaki yetişen nar kabuğu, soğan kabuğu, ceviz ağacı yaprağı, çam kabuğu, sütleğen, hardal, meşe, boruk, deveçik, zakkum, gelincik, sakızlık, hartlap, zeytin vb. bitkiler suda, uzun süre kaynatıldıktan sonra bitkiler sudan çıkarılır. Koyunlardan elde edilen yün ipler, boyalı suya konur. Hafif ateşte bir süre kaynatılıp bekletildikten sonra boyanmış iplikler kazandan alınarak temiz suda iyice yıkanır ve kurumaya bırakılır. İpler kuruduktan sonra dokumaya hazır hale gelir.

Karatepe Kilimleri eski dönemlerde, “ıstar” denen ayakları yere sabitlenerek dikey olarak kullanılan ahşap tezgâhlarda dokunurdu. Günümüzde ise ıstar tipi sarma metal dikey tezgâhlar kullanılır.

Dikey Tezgâhın Bölümleri:

Yan demir: İki parçadan meydana gelir. Tezgâhın ayakta kalmasını, leventlerin birbirine paralel olmasını ve gücü sopasının sabit kalmasını sağlar.

Levent çubukları: Tezgâhta iki tane vardır. Silindir veya köşeli olabilirler, üst levent çubuğuna çözgü iplikleri, alt levent çubuğuna ise dokunan kilim sarılır.

Gücü sopası: Çözgü ipliklerinin çapraz hale getirilmesinde kullanılan ve yan demirinde sabitlenen çubuktur.

Varan gelen: Gücü ağacının üzerinde çözgüler arasında aşağı yukarı hareket ederek çözgüler arasındaki açıklığın ayarlanmasına yarar.

Burgu demiri: Alt ve üst leventlere bağlanır. İki demire geçirilen burgu demiri leventlerle ters istikamette dönen bir sisteme sahiptir. Sağa sola döndürülerek leventler sıkıştırılır veya gevşetilir.

Dokumada yardımcı araçlar:

Kirkite: Atkı ve nakış iplerini sıkıştırmak için kullanılır. Kirkite “ıstar tarağı” da denir. Geçmişte şimşir, armut, dut, dişbudak ağacından yapılmakta iken günümüzde demirden yapılır.

Makas: Dokuma aşamasında biten motif iplerinin fazla gelmesi durumunda ipliklerin kesilmesinde ve dokuma bittikten sonra iki üç kilimlik çözgülerden ayrılmasında kullanılır.

Metre: Kilimlerin ve çözgü ipliklerinin eni ile boyunun ayarlanmasında kullanılır.

Atkı ve çözgü ipleri saf yün olan Karatepe Kiliminin ilk aşaması; desen seçimi ve renk uyumunun planlamasıdır. Dokumacı önce, deseni oluşturacak motiflerin birbirleriyle uyumlu olmasını sağlayacak şekilde motifleri desen üzerine uygun bir şekilde yerleştirir. Sonra hazırlamış olduğu desen ve motiflere uygun renk seçimini yapar.

Karatepe Kilimleri; atkı yünlerinin çözgü yünleri arasında bir alttan bir üstten geçirilmesi ve kirkitle sıkıştırılması suretiyle dokunur. Bu kilimlerde ilikli dokuma tekniği kullanılır. Çözgüde her 10 cm de 33-40 tel çözgü bulunur.

Çözgü ipi 2,5 numara ve üç kattır. Çözgü aparatının iskeleti, üç kişi tarafından hazırlanır. Çözgü aparatının başlarında birer kişi zincir çeker, diğer kişi ortada çapraz şekilde gidiş geliş yaparak çözgü çözülür. Atkı ipi ise 3,5 numara ve iki kat yün ipten oluşur.

Çözgü aparatından çıkartılarak her iki başından levent çubuğuna geçirilir. Orta çapraz ipi takılır ve düzeltilir, varan gelene sarılarak dokuma tezgâhına aktarılır. Aktarma işlemi, sarma tezgâhta önce levent çubuğu tezgâhın üst merdaneye takılır sonra üst merdaneye sarılır. Diğer levent çubuğu alt merdaneye takılır ve çözgü bu seferde alttaki merdaneye sarılır, son işlem olarak düzenli bir şekilde üst merdaneye sarılır.

Gücü aletine, gücü bağlama işlemi yapılır, kilime başlamak üzere zincir işlemi yapılır ve istenilen motifler dokunur.

Karatepe Kilimi 40 cm x 40 cm ebatlarından başlayarak 200 cm x 300 cm ebatlarına kadar dokunabilmektedir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Geçmişî eskiye dayanan Karatepe Kilimi ustalık gerektiren yerel üretim metodu nedeniyle coğrafi sınır ile ün bağı vardır. Bu sebeple üretimin tüm aşamaları, belirtilen coğrafi sınırda gerçekleştirilmelidir.

Denetleme:

Denetimler, Kadirli Ticaret Borsası koordinatörlüğünde; Kadirli Ticaret Borsası, Osmaniye İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve S.S. Karatepe Köyü Tarımsal Kalkınma Kooperatifinden konuda uzman birer kişinin katılacağı deneti mercii tarafından yapılır. Yılda bir kez düzenli olarak yapılacak denetimler, ayrıca ihtiyaç duyulduğunda ve şikâyet halinde her zaman yapılacaktır.

Denetim mercii tarafından; dokumada kullanılan atkı ve çözgü iplerinin saf yün iplik olması, kilimlerde ilikli dokuma tekniğinin kullanılması, her 10 cm’de 33-40 tel çözgü bulunması, motifleri, renk solması, toz tutması ile Karatepe Kilimi ibaresinin ve mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.